

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre páston
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELOS SZERKESZTŐ:
BETEGH PAL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet em
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Földmivelés, ipar — VI és kereskedelem.

(Befejező közlemény.)

(:P:) A mai iparos társadalom lábra-
állítására több irányú állami és társadalmi akció szükséges.

Szükséges első sorban a fegyhazi ipari munka eltörlése s az olcsó fegyintézet munká-erővel előállítandó ipari termékeknek a versenyből való kizárása.

Indokolatlan ugyanis az, hogy az állam olcsó munka-erejét éppen a legtöbb védelemre szoruló kisiparosság elnyomására, tönkretételére használja fel. Ha ugyanis foglalkoztatni kell a rabokat, foglalkoztassák őket utak és csatornák építésével, a mire ma munkaerőt kapni ugy sem lehet és a minnek az elvégzésére anélkül is külföldi munkásokat vagyunk kénytelenek behozni. Foglalkoztassák továbbá őket mezei munkával, ahol szintén nagyobb a kereslet, mint a kínálat, mert az amerikai és romániai kivándorlás éppen a mezőgazdasági munkaerőt emészte fel leginkább.

Szükséges továbbá az is, hogy a katonai egyének ne végezhesék a felmerülő javítási munkálatokat, hanem azt a polgári iparosokra bizzák a közhadseregnek is éppen úgy, a mint az jelenleg a honvédségnek van.

A közös hadseregben ugyanis ma a legénység 10 százaléka ipari munkát teljesít. Szabó, suszter, lakatos, asztalos és a hány iparágat találunk, mindnek adnak ott munkát s azzal számtalan családot fosztanak meg a megélhetés lehetőségétől és peddig a kisiparosság keblében.

Szükséges volna, hogy ugy a hadsereg, mint a községi szövetkezetek ipartermék szükségletei — az iparkamarák útján és közvetítésével a kisiparosoktól szereztesse be.

Ezt indokoltá teszi számtalan körülmény mellett még az is, hogy a kisiparosság képezvén ki a gyári munkásságot, alapot kell tehát részére teremteni ahoz, hogy a kiképzés kellő munkaanyag birtokában módjában is legyen.

A hadsereg szükségleteinek oly módon való beszerzése különben is nemzeti gyarapodásunkat eredményezné minthogy ma az ipartermék szükségletek oroszánrésze osztrák iparosok által állítatik elő, s korántsem részesülünk azokból a kvótának megfelelő arányban.

A községi szövetkezetek pedig államségélyben részesülvén, ellenszolgáltatásul az állam ezen igen fontos közgazdasági kérdését felkarolhatnák már hazafias köteleességből is. Felkarolhatná annál inkább, mert a községi lakosok szükségletét azzal tökéletesebben szolgálják, mint ma, a mikor értéktelen gyári fércmunkákkal elégti ki azokat.

Kivánatos továbbá, hogy a tanoncnevelő iparosok adóelengedéssel jutalmazassanak, sőt ha valamelyik iparos e téren kiváló tevékenységet fejt ki s nevelésének a közönségesnél kiemelkedőbb eredménye van, külön jutalomban és elismerésben is részesíttessék.

Bármennyire emeljük is azonban a földmivelés és az ipar nivóját, tökéletes sikert nem érhetünk el, ha a közvetítő kereskedelmet is nem tökéletesítettük. Mert amint egészséges véredények nélkül nincsen tökéletes élet, egészséges kereskedelem nélkül nincsen közgazdasági fejlettség.

Kereskedelemmel foglalkozó egyénünk van igen sok, de igazi kereskedők — a kit a szó szoros értelmében annak nevezhetnénk — annál kevesebb. Itt egy özvegy asszony, ott egy foglalkozását megunt férfi ajtót vágat egyik házra s beteszen egy asztalt s állványt, kevés árut és kész az üzlet. Ad, vesz anélkül, hogy fogalma is volna a kereskedelem főbb elveiről, hogy fogalma volna általában a kereskedelemről. A vége természetesen a hamarosan beütő bukás. Az ily bukás azonban nemcsak a megbukott egyént sújtja, hanem megrendíti, sokszor magával rántja a hitelező nagykereskedőt is, mivel régi, de igaz mondás az, hogy sok lud disznót győz. Vagyis az adott esetben a sok kicsi bukás előidézi a nagyot is.

Az egészséges állami élet megköveteli a lehető teljes vagyonszorongást, s így fontos állami érdek az, hogy a társadalom ütő-erét képező közvetítő kereskedelem a naponkénti rázkódtatásoknak kitéve ne legyen.

Igy szükséges, hogy kereskedelem folytatására ne legyen elegendő a pénz, vagy a félrevezető képesség, hanem kívántassék meg az is, miként kereskedelemmel csak az ahhoz értő szakemberek foglalkozhassanak. Szükséges, hogy a kereskedelmi pályára csak bizonyos magasabb képzettséggel, legalább is négy középiskolai előtanulmánnyal lehessen lépni, de így is kívánatos, hogy a tanulói évek alatt megfelelő speciálisan kereskedelmi tárgyú továbbképzés álljon rendelkezésére a kereskedői pályára lépett fiataloknak.

Ez a jövő kereskedőit alapos, képzett egyénekké nevelné, s nemcsak azt eredményezné, hogy a belföldi kereskedelem lebonyolítása céltudatos és okos szerű lenne, hanem azt is, hogy a fejlődő földmivelés és ipar termékeinek utat és piacot teremtsen a külföldön.

Ha a mindenkori kormányok, a törvényhozás és a társadalom egyeteme a földmivelés, ipar és kereskedelem kívánalmait megfelelő módon előmozdítja, hazánk határain belül egy nagy, hatalmas és egységes nemzet támad, s nem lesz pusztá remény, hanem valóra válik a legnagyobb magyar azon jövődö mondása, hogy: „Magyarország nem volt, hanem lesz“.

Tizezernek — muszáj lenni!...

Ez a jelszó Székelyudvarhely város tanácsában és megy a népszámlálás derüborura. Akár telik, akár nem, a tizezernek meg kell lenni, mert így kívánja ezt — oh nem a közérdek, hanem egészen más érdek!...

Hiába no! Nagyzási hóortban szenvedünk, de nem ingyen és nem is mindnyájan!...

Egyik — a kevesebb, de befolyásosabb, hatalmasabb — rész hasznot huzna abból, ha a város lakossága 10,000 lenne.

A másik rész — a nagy többség ugyan, de szétszórva egyetérteni, egyértelműen állást foglalni képtelen polgárság — pedig öntudatlanul, óriási terheket enged amugyis gyenge vállaira reárakatni. Hallgat, önmagában duzzog, fogát csikorgatja, de a lerogyásig fizet, mintha mindenik egy-egy mágnás lenne és tudná azt is, hogy vajjon holnap mit ebédel ő és nyomorgó családja?!...

Az ilyesmiről azonban a mi vezéreink nem szoktak elmélkedni. Nekik nemcsak minden vasárnapra, de naponként is bőven kijut az a bizonyos tyúk a fazekukba, mit a polgárság igen nagy része hetenkint is oly ritkán élvezhet — agyon gyötört, tulajdonságos testének elkerülhetlenül szükséges táplálására.

Ilyen gondolatuk a vezéreknek nem támad. E helyett a közterhek folytonos szaporításán, oktalan emelésén dolgoznak, ha ugyan valamivel idejüket agyonütöni akarják — tisztelet és nagyrebecsülés a keves kivételnek, ami talán még akad.

A jövedelmi forrásokat teremtsen elő a polgárság, ha bele is szakad... Hát mire való a pótdadó!? Ezt csak ki kell vetni s lesz pénz bőviben mindenre. Oda is jut, a hova nem kellene...

Ne essék zokon az őszinte szó azoknak, akik reá ismernek tényeikre. Mi nem személyekért, de nem is személyek ellen foglalunk állást. Elöttünk egyedül a közérdek becsületes szolgálata áll.

De térjünk a dologra. Hétfőn rendkívüli közgyűlése volt a városnak. Sok mindenről határoztak, a melyekről a „Székely-Udvarhely“ mult számában részben már beszámoltunk, a más részével pedig lapunk egyéb helyen foglalkozunk.

A sok határozat közül egyet kénytelenek vagyunk külön tárgyalni és arról a nagyon közönséges érdekelt városi polgárságot felvilágosítani. Ez pedig a tárgysorozat 12-ik pontja, mely talán sokkal jobban beillett volna 13-iknak, — tekintve a nyomában keletkezett szabálytalan és a város egész közönségére káros határozatot.

A tárgysorozatban ez áll: „12. Városi tanács 125/912. k. i. sz. előterjesztése az 1911. évre kiutalványozott 4500 korona államségély felosztása tárgyában“. Egyéb semmi. — A képviselőtestület ügyrendjének 4. §-a pedig így szól: Rendkívüli közgyűlésen — a kérdés-tételek kivételével — kizárólag azon tárgyak vétetnek tanácskozás alá, melyeknek elintézése végett a gyűlés összehívott.“

És ezzel szemben mi volt a határozat? Az, hogy a 4400 K felosztásáról szóló kimutatást utólagos jóváhagyásra bemutatták. Hiszen a pénz már regen elfogyott, mert a mint megérkezett, sietve szétosztották. A főcél tehát az volt, hogy a képviselőtestülettel — kerülő uton — egészen más határozatot hozassanak. Kimondatták ugyanis, hogy Székelyudvarhely város lakosságának a száma nem 9928, mint azt a Budapesti Közlöny 1911. évi 263. sz.-ban a belügyminiszter megállapította, hanem 10,000 és így a 62910—1910. sz. B. M. rendelettel kiadott B) táblázat szerint fogják az államsegélyt felosztani, holott csakis a C) szerint szabadna ezt cselekedniük.

Itt felvilágosításul meg kell jegyezzük, hogy mi különbség van a B) és C) táblázat között.

Ha pl. az állam 16,000 K segélyt ad évenként a városnak, akkor a B) szerint való felosztásban a város, mint erkölcsi testület egyenesen 7000 (Hétezer) koronával, a kisebb tisztviselők pedig fizetésük 17 százalékával károsodnak. A C) szerinti táblázat esetén pedig természetesen a B) szerint való károsodások elcsúsznak s a város és kisebb tisztviselők javára szolgálnak. Ez utóbbi azonban sehogy sem tetszik néhány nagyobb urnak.

Régi tudott igazság, hogy a nagy hal a kicsiken élösködik. Szakasztott ilyen az államsegély felosztása is nálunk. Azok részeseülnek a magasabb fizetésekiegészítésben, a kik a 62910—910. sz. belügyminiszteri rendelet ellenére, még a C) szerinti felosztással is 400—600 K-val többet kapnak.

Tiltakozunk az ilyen becsempészett határozatok ellen. A törvényhatósági bizottság bizonyára tudni fogja kötelességét és a jóváhagyást megtagadja ettől a szabálytalan és méltánytalan határozattól.

Tessék a tárgysorozatban az ily fontos ügyeket részletesen megjelölni. A képviselőtestület jóhiszeműségét pedig így kihasználni és abból jatekot üzni, nem járja. Egyelőre ennyit. Reméljük, hogy ez ügygel még lesz alkalmunk foglalkozni

ARGUS.

A magyar munkás — Amerikában.

A newyorki „Szabadság“ legújabb számában következőképen jellemzi a magyar munkást Amerikában:

„Csodálatos dolog az, hogy földművesnek született magyar ember itt, Amerikában a gyáripari életben mily könnyűséggel tanul meg mindent. Lehet, hogy ennek egyik oka a kényszerhelyzet, de másik oka bizonyosan az erős akarat. Pénzt csinálni jöttek a legtöbben s így a pénznek nem is sajnálják az árát. Annyi bizonyos, hogy a külföldi foglalkozásokban népünk olyan tanulmányokról tesz bizonyosságot, amiről ott hon fogalommal sem bírnak.

Amerikaszerre ismert tény, hogy nehéz munkában a magyarnak párja nincs. Honfitársaink nagy része nem bánja, akármilyen nehezen kell is dolgozni, csak a munka legyen állandó.

A munka utáni vándorlásnak is tényleges nyomait látjuk. Ha egy új vasgyár vagy köszénbánya nyílik, az első munkások között majdnem bizonyosan van egynehány magyar is. Ha a helyzet jó, a posta viszi a levelet, a honfitársakat hozza a vonat.

A viszonyokkal ismeretlen embernek feltűnik az, hogy egyik-másik helyen tulnyomó az egy faluból, vagy egy környékről származó magyar. Pedig ezen nincs mit csodálkozni. Az első települők, eleinte különösen, hazairtak s jöttek a rokonok és ismerősök. Később, mikor a magyar kolóniáknak hire más-

hová is eljutott, más vidékek magyarsága is ellátogatott a „pléze“ (Place = helység)

Az utóbbi időben már könnyebb kifizetni a jó helyeket. És honfitársaink ki is tudják fizetni. A távolság és fáradalom nem határoz. Csapatostól mennek oda, a hol olcsóbb a dollár.

Eddig van az amerikai ujság észlelése. Mi pedig ebből is sokat tanulhatunk. Megtanulhatnók, hogy azt a becses anyagot, mely a világ összes nemzetei között is első helyen áll: itthon, a magunk hazájának előmenetelére kell fordítani. Viszont a néppel meg kell értetni, hogy akkora ámbicióval, oly munkaszeretettel és megfeszített erővel, mint a hogyan idegen hazában dolgozik, itthon is elérheti azt az anyagi boldogulást, melyért ezer veszély közé bizony'alan szerencsevadászatra vándorol.

Ha ezek a gondolatok itthon valóra váltathatók lennének minél előbb, a kivándorlás önként megszűnik.

Városi közgyűlés

Székelyudvarhely város képviselőtestületének hétfői rendkívüli közgyűléséről mult számunkban már hoztunk egy részt. Most folytatjuk beszámolóinkat a tárgysorozat rendje szerint.

Ott hagytuk el, hogy a városi elektromos művek szabályrendeletének 20- és 29. §-ait módosították. E módosítás lényege pedig abból áll, hogy az áram-mérő órákra vonatkozó részről a közgyűlés kimondotta az órák számának korlátozását. Az áram-mérő-óra felszerelését ezután csakis az kívánhatja, aki legalább 500 hektówatt-óra évi áramot fogyaszt és a határozat visszaható erővel bír a jelenlegi fogyasztókra is. Az áramórát tehát mindenütt, ahol a jelzett minimális fogyasztásra garanciát nem nyújtanak, leszerelik.

Ezt a módosítást azért kellett megcsinálni, mert eddig az 5—10 K-ás évi fogyasztók is lekötötték egy-egy sok pénzbe kerülő áramórát s ez az üzemre nemcsak holt-tőkét képezett, hanem a sok ide-oda szaladgálás és fölösleges költségekkel igen nagy terhet rótt rá.

Ezután tehát a minimumon alól fogyasztó közönségnek általában adják az áramot. Viszont az eddigi 500 óra fogyasztás helyett 400 órát vesznek alapul arra, hogy a kik ezt elérik, 5 filléres díjat fognak fizetni azon felül áramóráinkat.

Egyuttal a szabályrendelet kinyomtatása és a közönség rendelkezésére bocsátására is utasították az üzemvezető céget. Erre bizony nagy szükség volt, hogy a jogokról és kötelességekről mindenki tudomással bírjon.

Még egy nehéz pontja volt a közgyűlésnek. Ez a villamostelep forgatókéjének kiegészítésére vonatkozott. Itt a város mulasztást követett el s ebből kifolyólag kamatvisszatérítést követel az üzemberlő, még pedig 662 K 58 fillért. A visszatérítésre a tanácsot utasították. Jövőre jó lenne, ha a tanács az ilyen szerződéses kötelezettségeket nagyobb figyelemre méltatná és ehhez hasonló oktaian károsodásoktól amugyis pótdadós költségvetésünket megkímélné.

A helybeli iparosok és kereskedők ama kérését, hogy az eddig szokásban levő másodnapori országos vásári árusítást a közgyűlés tiltsa el, figyelembe nem vették, miután ezzel a város jelentékeny jövedelmétől fosztatnék meg. Másfelől pedig első napon a helyi közönség a vidéki túlszűfolttság miatt, szükségleteit beszerezni nem tudná.

Darvas Károly kolozsvári lakos idevaló illetőségét a közgyűlés nem ismerte el.

Itt ismét súlyos tárgy következett. Az 1911. évre utalványozott 4500 K államsegély felosztására vonatkozó tanácsi javaslat, melyet a közgyűlés — kellő tájékozódás hi-

nyában — egyhangulag elfogadott. Ezzel lapunk más helyén bővebben foglalkozunk.

Kimondották, hogy az Országos Gyermekszanatorium Egyesületnek évi 5 K-val tagja lesz a város. A Fürdő-utca és más mellékutaknak közvilágítással való ellátása tárgyában a kövgyűlés kimondotta, hogy ha a hálózat költségeit az érdekelt felek megfizetik, a város az áramot készséggel ingyen adja. Azonban jelenleg nincs abban a helyzetben és egyhamar nem is lesz, hogy a legtávolabbi részekre is költségesen a hálózatot kiépítse. Farkaslaka községnek az évenként január 20—22 én tartani szándékolt orsz. állatvásárához a közgyűlés nem adta beleegyezését.

Brassó város tanácsának a vasuti tarifa emelése ellen küldött átiratát helyesléssel fogadták és a kereskedelemügyi miniszterhez Székelyudvarhely város részéről szintén feliratot intéznek a brassóihoz hasonló szelvényben.

Frank Nándor és nejével a sertés piacon vásárolt 13,670 K-ás szerződését, 30 napi határidőre kitűzték. Kocz Árminné 10 K 20 filléres haszonbéri szerződését, valamint a régi várcsház bérleténél Kovács-Dénessel 802 K, Szebeni Antalnéval 733 K és a polgári önképző-körrel 400 K bérösszeggel kötött szerződéseket jóváhagyták. Az állami elemi iskola részére adott 1600 négyzetöles telek ügyét pedig véglegesen letárgyalták. Most már tehát kezdődhetik az építés.

Bartók István lakatosmesterrel a közutak és járdalemezék javítására kötött évi 500 K-ás általános összegű szerződést kiegészítés miatt napirendről levették.

Szabó Domokos és nejével 2500 K-val kötött adás-vevési szerződést névszerinti szavazással elfogadták. A Wagner János és nejével kötött, a sertés piacon eladott 800 örl területért 8005 K-ban megállapított adásvevési szerződést 30 napra kitűzték.

Befejezték a róm. kath. főgimnázium, plebátia és szeminárium vízvezetke ügyében kötött szerződést is. Névszerinti szavazással elfogadták. Ugyiszintén az állami polgári leányiskolának ajándékozott telek szerződését is jóváhagyták.

A város tulajdonát képező vadászati jogot 3 évre, évenként 42 K 61 filléért az „Udvarhelymegyei Vadásztársaság“ vette berbe s ennek szerződését, valamint a katonai kórház végén levő kert évi 462 K-ás bérleti szerződést, melyet a katonai állomásparancsnoksággal kötöttek jóváhagyták.

A szombatfalva-városrészi róm. kath. egyházközség által birt, a székelybethlenfalvi II. r. 97. sz. tjkben foglalt ingatlan átengedésének ügyét 30 napra kitűzték. Elfogadták a régi városház alatt levő pincehelyiségre Drágomán Domokossal 1915-ig, évi 80 K bérösszeg mellett kötött szerződést.

Tudomásul vették, hogy a kecskeméti földrendés károsultjai javára közadakozásból begyűlt 488 K és azt rendeltetési helyére juttatta a tanács.

Elhatározták a Gyarmathy Ferenc előtt levő Vargapatak-híd, valamint az Árpád-utcában levő, a régi malom felé vezető ut hidjának és a Bethlen-utcában János Gyula előtt levő híd újra építésére, illetve padozására beterjesztett tervet és költségvetést.

Holstein Matild csipkeverő és kosárfonó tanfolyamának segélyezésére 50 K-át megszavaztak. Jakab P. David izraelita hitoktatót pedig 80 K-ás tiszteletdíjának kiutaltására vonatkozó kérésével az iskola felügyelő bizottságához utasították.

Az esküdtek összeíró bizottságába Dr Szabó József városi főjegyzőt és László Albert aljegyzőt; a kisdédóvoda felügyelő bizottságába pedig: Gotthárd János polgármester, Pál István apát-kanonok-főesperes, Vajda Ferenc ref. esperes, Bölöni Vilmos unitárius lelkész, Dr Solymossy Lajos főrealisk., Soó

Gáspár róm. kath. főgimn. nyug., Gönczi Lajos ref. koll., Hargita Nándor kő- és agyagipari szakisk., Gyerkes Mihály áll. elemi isk. igazgatók, Soó Domokos és Lakatos Tivadar tanácsosok, valamint Dr Szabó József főjegyző küldettek ki.

Czikmántori Dénes városi irnok drágasági pótlék iránt beadott kérését elutasították. Bizony ezt nem helyeselhetjük. Oly terhes családdal bíró kistisztviselővel szemben nem szabadna ily rideg álláspontra helyezkedni. Sok olyan tér van, ahol az ilyen existenciák méltányos segélyezésére fordítandó összeget könnyelműen eldobják.

Több tisztviselőnek fizetési előleget engedélyezve, tudomásul vették a múlt évi november és december hónapokban tartott váratlan pénztárvizsgálati jegyzőkönyveket s ezzel a közgyűlés véget ért.

Szines képek.

Rossz férjek ellen.

A rossz férjek ellen az amerikai törvények és bírák a legnagyobb szigort alkalmazták. Kaliforniában például azokat a férfiakat, kik családi otthonukat elhagyják, tekintet nélkül állásukra utcaseprésre ítélik. A férjeket, kik nem gondoskodnak családjuk főtartásáról, a dologházba zárják, ahol dolgozni kénytelenek, keresetüket pedig kiadják családjuknak. Aki Alabamában megveri a feleségét, azt nyáron bányakényszermunkára, télen pedig hókaparásra ítélik.

Amerikában az egyetlen bíró, ki némi leg elnézőbb a férjekkel szemben Cleveland bíró Chicagóban, aki azon nézetlen van, hogy minden házasság boldog lenne, ha a nők jól főznének. Ha a férjek elhagyják hitvesöket ez az amerikai Salamon arra itéli az asszonyokat, hogy férjüknek izletes ebédeket főzzenek és egy hónappal később ismét jelentkezzenek a törvényszék előtt. Természetesen a házasságok időközben kibékülnek és senki sem gondol többé perlekedésre.

HIREK.

— **Kinevezések a postánál.** A kereskedelemügyi miniszter Szilágyi János székelyudvarhelyi posta- és távirtdatiszjelöltet posta- és távirtdatisztnak; Tamás Károly eddigi táviratkézbetűt pedig posta- és táv-hivatalosznak nevezte ki.

Polgári lövészcsoporth. A polgári lövészbizottság közbenjárására a honvédelmi miniszterium megfelelő felszerelést adott arra a célra, hogy a polgári önképzőkör ifjúsága részére lövésztanfolyam szerveztessék. A felszerelés már meg is érkezett, úgyhogy a tanfolyam 52 résztvevővel Salamon Béla cs. és kir. főhadnagy vezetésével március havában megkezdte működését.

— **Halálozas.** Egyed Ferenc nyug. unitár, lelkeszt, az unitáriusok fő- és képviselő tanácsának tagját, Dr Egyed Balázs vármegyénk közpórházi orvosának édes atyját s ő magát, mint szerető fiút, pótolhatatlan veszteség érte Egyed Ferencné szül. Gabos Lidia február 29-én, 74-ik éves korában történt elhaltával. Az elhunyt tisztas matrona temetése ma (vasárnap) d. u. 2 órakor történik meg Homoródszentpálon.

— **Az iparosok szabad lyceumán** febr. 25-én Tamás Albert főgimnáziumi igazgató tartott a kihalt állatokról vetített képekkel kísért igen érdekes és közvetlen előadást, amelyet a szokatlanul nagyszámu hallgatóság végig-hálás figyelemmel kísért. Majd Szombatfalvy Margit szavalt mély érzéssel, zajos tapsokat aratva. Ma, március 3-án, d. u. 2 órakor, Balázs Sándor főreáliskolai tanár tart előadást.

Anyák iskolájában ma már sok mindenre tanítják a fiatal asszonyokat és a tanítások

között a legértékesebb az, amely a gyermek-táplálásról szól. Minden fiatal anya jegyezze meg magának mindenkorra, hogy a gyermek az elválasztás időszakán úgy siklik a legjobban keresztül, ha Phosphatine Fallières tápszerrel lesz táplálva.

— **Táncmulatság.** A homoródszentpáli unitárius nőgyűlés február hó 24-én műsorral egybekötött mulatságot rendezett, amely ugy anyagilag, mint erkölcsileg igen szép eredménnyel sikerült. A műsor két pontjában népdalokat énekeltek, Ürmösi Józsefné cimbalom kísérete mellett Tamás Zsuzsa és Sándor Julianna. A „falun” című párbeszédet igen ügyesen s élvezhetően adták elő Dimén Eszter és Tamás Eszter. Ügyes szavataikkal közreműködtek Sándor Rákhel Barta Berta és Dimén Emma. A műsor egyes számainak betanítását Ürmösi Józsefné nőgyűl. elnök végezte, akinek nemcsak ez estély rendezése körül vannak elismerésre méltó sikerei, hanem abban is, hogy a falusi asszonytársait a téli esteiken minden héten a nőgyűlésben összegyűjti s ott az értelmiséggel hasznos felolvasásokat tartanak. S a mi örvendetes: 40—50 asszony hallgatójuk mindig van. Ez estély 80 korona tiszta jövedelmet adott az évenkénti karácsonfa-ünnephez.

— **Csak Mauthner-féle magvakat** vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vetők kárára lehetséges.

— **Tömlő-turó.** Nálunk a tavasz egyik előhírnöke a tömlő-turó, melynek valóban zajtalanul működő gyára is van Székelyudvarhelyt. De most nem erről beszélünk; hiszen szerénysége oly nagy, hogy ha véletlenül nyomtatásban látna — különben kitűnő produktumairól nem egészen ismeretlen — cégét, valószínűleg fűlig pirunla a nagy eklám miatt. Azokról a csemegeként árusított és városunkba — érthetetlen okokból — más helyekről behozott tömlő-turókról szólnunk, a melyeknek szines festékekkel nyomtatott cimkeit közvetlen a turón és nem a külső burkolaton helyezik el. Erre akarjuk az egészségügyi hatóság figyelmét felhívni, mert a festékes cimke a turó ízét keserűvé és így élvezhetetlenné teszi. Jó lenne tehát megvizsgálni az ilyen turókat, mert alig hiszszük, hogy a közönség egészségére hasznos volna. (Beküldték.)

Kérelem.

A Szejké-fürdőnek részvénytársasági alapon való kiépítése érdekében kibocsátott részvényalási íveknek, „Alapítási tervezet”-eknek beküldése, illetve a jegyzett vagy most jegyzendő részvények első részleteinek (11 K) befizetési ideje elérkezvén, mély tisztelettel kérem a nagyközönség minden egyes tagját, hogy ezen íveket becses részvényjegyzéseikkel, esetleg ismerőseik körében való részvényjegyzés gyűjtéssel címemre beküldeni, az esedékes első részletet pedig az Udvarhely-megyei Takarékpénztárhoz befizetni kegyeskedjék.

Ha e minket oly közelről érintő Szejké-ügyet mindnyájan oly lelkesedéssel és a rendelkezésünkre álló anyagi eszközökhöz mért jövedelmező részvényjegyzési befektetéssel egy támogatjuk, amint tesszik azt az ország legtöbb vidékén és közelebről az udvarhelyvármegyei tanítók s a nagyközönség sorából is igen sokan: a Szejké-fürdőnek egy modern téli-nyári, minden lehető kényelmet és gyógyeszközt nyújtó olcsó fürdővé való kiépítése már csak hónapok kérdése leendő, a megalakuló részvénytársaság révén.

A megalakulás pedig az eddig begyűlt részvényjegyzés s azon támogatásra vonatkozó kedvező kilátás alapján, melyet a

vallás- és közoktatásügyi miniszterium, az ösztönöség, a nagy közönség, ugyszintén egyesületek és szövetkezetek s más pénzintézetek részéről bírnak, feltétlenül biztosra vehető; ha pedig a város és vármegye közönsége is erősen támogatja ezen közérdekű közegészségügyi és közgazdasági törekvést, a teljes siker minden bizonnyal kétségtelen. Előttünk a mód és alkalom, hogy az egész ország érdeklődésétől és figyelmétől kísért gyógyfürdőt megteremtjük, s ezzel ezer meg ezer idegen ember itt nyaralásának útját egyengessük és Székelyudvarhelyt a kezünkön levő természeti kincsünk révén fürdővárossá tegyük. Erre Székelyudvarhely, ez a mérsékelt éghajlatu második Merán, minden tekintetben alkalmas. Lépjünk hát mindnyájan akcióba egyértelműen. Legyünk apostolai az ügynek s támogassuk minél tömegesebb részvényjegyzéseinkkel saját közérdekű ügyünket, mert ennél kiválóbb jövedelmi forrást a város közönsége önmaga javára mostanában meg nem nyithat, mint aminőt a kiépítendő Szejké fürdő révén megnyerhet. (Székelyudvarhely)

GYERKES MIHÁLY
ig. tanító.

Közönség köréből*

Arról a bizonyos vendéglátásról.

„Több szives vendéglátó” t arra kérem, hogy ne „hallomásból” értesüljenek, mert akkor ők esnek a kontárkodás mesterségébe. Tessék olvasni, ha ismerik a betűt, mert nem lehet bizonyos fölényességei az Olympus karzatára felkúporodni s onnan lenézőleg „hallomásból” venni kontárukat tudományt bizonyos dolgokról.

A hagyományos székely vendégszeretetet kétségbe nem vontam, csak azt akartam értésére hozni az érdekelteknek s így a vendégszeretetre érzékeny „több szives vendéglátónak” is, hogy a sok helyen tulterjedésbe merült közigazgatás, ne legyen annyira tulbuzgó, hogy a szives vendéglátást rendeletileg akarja gyakoroltatni. Mert meg volt az rendelet nélkül is, s alig hiszem, hogy lett volna reá eset valahol, „hogy a székely nép előhaladása érdekében kikötött előadó ur” a vendég szeretet hiánya miatt szükségét szenvedett volna.

Gyakorolja hát a „több szives vendéglátó” ezután is, de kérem, hogy ez érzékenykedés mellett olvasson újságot is, s különösen ne hallucinálás után ítélje meg, hogy „más a fecske s más a daru”.

Mert ha magas tekintélyek megengedték volna, hogy ne csak füleikkel, de főleg e célra teremtett szemekkel olvassanak, meggyőződhetek volna, hogy nem „valaki” kontárkodik, hanem a főbíró ur — az idézett rendeletével.

De a nagyhatnamságnak a szokott a következménye lenni, hogy itélni akarunk, de nem tudjuk miről. **ró.**

E rovatban minden közérdekű felszólalásnak helyet adunk a beküldő felelősségére Szerk.

Szerkesztői üzenetek.

R. I. Székelymagyaros. A bejelentett választ jövő számunk fogja hozni.

P. G. Karácsonfalva. Megkaptuk mind a kettőt az ügyes cikkelyt közölni fogjuk. A lapot b. címére megindítottuk.

Unitáriusoknak

igen becses a Demeter Dénes k rácsonfalvi lelkész által irt **Konfirmációi Emlék**, melyet az E. K. T. 280—902. sz. a. elfogadott és országos használatra ajánlott. E gazdag tartalmu, igen sok képpel díszített könyv ára füzve 40 f, kötve 60 fillér. Kapható Betegh Pál könyvkiadóhivatalában Székelyudvarhelyt.

Felhívás

A székelyudvarhelyi villamosmű üzemzetősége felhívja a n. é. közönség b. figyelmét azon körülményre, hogy a vilanyvilágítást a nem tehetősebb néposztály között is hozzáférhetővé tegye, a várossal karöltve, kellő számú jelentkező esetén, a kérdést úgy oldaná meg, hogy 1—2 lámpahelyig iparosoknak, állandó tartózkodású családoknak és kis lakásokkal bíró háztulajdonosoknak a felszerelést és egyszerű világítást (lámpát, izzó-égő nélkül) **ingyen** készítené el oly módon, hogy a felszerelendő, illetőleg a fél által kívánt izzó (égő) nagysága szerinti esedékes átalány (pauschal) fogyasztási összeget tartozna csak havonta megfizetni.

Az átalány-fogyasztás 1—1 évre szerződésileg biztosítatik az elektromos-mű által és azon fogyasztó, ki 10 éven át egy ily ingyen elkészített berendezésen megszoktatás nélkül áramot használ, 10 év letelte után a berendezés saját tulajdonába megy át.

Ere vonatkozó bővebb felvilágosítással az érdeklődőknek szívesen szolgál az **üzemzetőség Eötvös-utca 12. sz. alatt** levő irodája.

Katolikus és református imakönyvek a lap kiadóhivatalában kaphatók.

BURGONYÁT

fehért, rózsát, sárgát étkezési és vető célra; ugyszintén **zöld-ségféléket: sárgarépát, petrezselmet, zellert, vereshagymát és fokhagymát** — egész kocsirakományokban, a legmagasabb napi áron — állandóan **megvételre keres Niemetz Gyula** kiviteli cég Budapest, IX. Közraktár-utca 12.

1933—912. sz. tkvi

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1906 évi július 6 an 14144. sz. alatt elrendelte, hogy az sz. udvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság hoz tartozó **Malomfalva** község telekkönyveiben felvet mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886-29. az 1889 évi 38 t.c. és az 1891 XVI. t.c. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. 29 t-cikben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantatassanak.

E célból a helyszíni eljárás **Malomfalva** községben 1912. évi április hó 22-én fog kezdődni.

1. Ennél fogva felhívtnak mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve ok-

adolt előterjesztést kívánnak tenni hogy tkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnap kezdődő eljárás olyana alatt jelenjenek meg és azt előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassak fel.

2. mindazok, akik valamely ingatlanokhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekezelésére alkalmas okirataik ninesenek, hogy az átírássra az 1886. XXIX. t.c. 15-18. és az 1889. XXXVIII t.c. 5. 6. 7. és 9. § ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekezelésére engedélyét nyilvánítsa' mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik.

3. és azok javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog. vagy megszüntegybé jog van nyilvankönyvileg bejegyezve ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség' kedvezményéről elesnek.

A királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.
Bella Kálmán s. k. kir. törv. széki alb.
Székelyudvarhely. 1912. febr. 15.
A kiadmány hitelül:

DÓSA tlkvezető.

1000—912 tlkvi. sz.

Hirdetmény.

Jásfalva községre néve az 1892 XXIX. t.c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogainak a tlk. könyvekbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejezetlen, ez azzal a felhívással tetetik közze:

1. hogy mindazok kik az 1886: XXIX t.c. 15 és 17 § ai alapján ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t.c. 5 és 6 § aiban és az 1891: XVI t.c. 15 § a) pontján foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889 XXXVIII t.c. 7 §-a és az 1891: XVI t.c. 15 § b) pontja alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják a végből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1912. évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabitható záros határidő eltelte után idított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat

2. hogy mindazok, akik az 1886 XXIX t.c. 16 és 18 §-ainak eseteiben ideértve az alábbi §-nak az 1889: XXXVIII t.c. 5 és 6 §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irasbeli ellentmondástkat hat hónap alatt vagyis 1912 évi szeptember hó 15 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert ezen megnemhosszabitható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog,

3. hogy mindazok, akik az 1. é 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogaikat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog árnánának az 1889 évi XXXVIII. t.c. 16. § alapján történt bejegyzéseket sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912 évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be,

mert ezen meg nem hosszabitható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetek azok a felek, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtának, az ere detieket a telekkönyvi hatóságná atvehetik.

A kir. járásbiróság telekkönyvi hatóság.

Oklánd, 1912. évi február 24-én.

DR FÖLDES s.k. kir. jbiró

A kiadmány hitelül-
Wermescher tlk. vezető.

Tejes bányahúst

állandóan a legfrissebb minőségben árusít öt kilóig 7 K, azon felül kilónként 1 koronáért és bárhova elküldi utánvétellel: **Kassay Dénes szücs Székelyudvarhely**, Bethlen utca 27. sz. lakásáról. Ugyan ilyen olcsón árusít a „Szücsök Bányahús csarnoká"-ban is a piactéren-Vidéki megrendeléseket azonnal és a legpontosabban teljesít.

Honi ipar! Brassói posztógyár! Honi ipar!

Tellmann Vilmos és Társai

a t. c. közönséget ezenel értesítik, hogy a **tavaszi országos vásáron 1912. március 13. és 14.** Székelyudvarhelyt, a **posztósok sorában sátort nyitának**, a melyben **uj angol divatu ruhaszöveteket és hires brassói posztókat** fognak árusítani.
B. pártfogást kérnek

Honi ipar! Brassói posztógyár! Honi ipar!

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

építési és tervezési irodát

Tisztelettel van szerencsénk a n. é. városi és vidéki közönség becses tudomására adni, hogy március hó 1-én **Székelykeresztúron, a Konrád József féle házban Karres Samu építész** vezetése alatt

nyitottunk — Támaszkodva több évi bel- és külföldi szakmában szerzett tudásunk- és tapasztalatainkra, azon helyzetben vagyunk, hogy bármilyen kivitelű a magas-, mélyut-, hid- és vízépitészetben előforduló irodai és gyakorlat munkákat elvállalunk. Ugyszintén családi lakóházak, iskolák, község-házak, gazdasági épületek tervei-, költségvetéseinek elkészítését is felelősség mellett teljesítjük. Szükség esetén pedig az **építkezésekhez** a legolcsóbb feltételű **törlesztéses kölcsönt** szerzünk.

Hivatkozunk még arra, hogy építési irodánk megnyitása a helyi és vidéki szakmabeli szükségre támaszkodva, célul tűzte ki magának az építészet terén úgy a városon, mint a vidéken oly építményeket létesíteni, a melyk első sorban gyakorlatilag, de esztétikai külsejükkel is a céljuk- és mivoltuknak minden tekintetben megfeleljenek.

A n. é. közönségnek malomipar vállalatunkkal szerzett nagybecsű bizalmát ezen új vállalat alapításához is kérve, oly igérettel vagyunk, hogy megbízásaik teljesítésében mindenkor a pontosság és lelkiismeretesség elvei fognak vezérelni.

Teljes tisztelettel:

Karres Testvérek

Telefon 4. sz.

építészek.

Már megnyitott Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25-ik szám alatt

Hirsch Rudolf férfi és női divatárúháza

Nagy választék mindennemű férfi, fiu, női és leánya készruhákban női, kosztümök, tavaszi kabátok, pongyolák és különféle bluzokban. Állandó raktár mindféle női és férfi divatcikkben.